

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 111/2021-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v zastúpení zákonného zástupcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 61C/56/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 61C/56/2017 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 61C/56/2017 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **300 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **306,23 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 111/2021 z 4. februára 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručenú ústavnému súdu 13. januára 2021 v rozsahu vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu. Sťažovateľka navrhla prikázať súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať primerané finančné zadosťučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou z 3. októbra 2017 domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k rodinnému starožitnému príborníku v hodnote 3 000 eur, ktorý sťažovateľka zdedila ako menšinová spoluvlastníčka v podiele $\frac{1}{4}$ do podielového spoluvlastníctva spoločne so žalovanou [REDAKOVANÉ] po poručiteľovi [REDAKOVANÉ] (14CoD/1/2016). Sťažovateľka starožitný príborník neužíva, a preto navrhla, aby súd zrušil spoluvlastníctvo a vysporiadal ho tak, že ho prikáže do výlučného vlastníctva žalovanej a zaviazje ju zaplatiť sťažovateľke jej spoluvlastnícky podiel vo výške 750 eur.

3. Podľa sťažovateľky od podania žaloby na okresnom súde uplynuli 3 roky, všeobecný súd dosiaľ nenariadil pojednávanie a konanie sa nezefektívnilo ani po podaní sťažnosti predsedovi súdu (27. októbra 2020), ktorý uznal sťažnosť za dôvodnú.

4. Okresný súd k sťažnosti uviedol, že zbytočné prietahy v konaní boli spôsobené opakovaným prerozdeľovaním spisov, práceneschopnosťou zákonnej sudkyne, preťaženosťou súdu, ako aj nepriaznivou epidemiologickou situáciou. Okresný súd uviedol, že termín pojednávania pôvodne nariadený na 13. apríl 2021 je z dôvodu pandémie odročený na neurčito.

5. Sťažovateľka vo vyjadrení uviedla, že okresný súd bol nečinný od 13. novembra 2017 do 4. marca 2019, teda takmer rok a pol a následne z dôvodu práceneschopnosti sudkyne nebol vykonaný žiaden procesný úkon od 21. novembra 2019 do 7. januára 2021. Podľa názoru sťažovateľky nemožno očakávať odstránenie stavu právnej neistoty, pretože zákonná sudkyňa je od októbra 2020 dosiaľ práceneschopná. Sťažovateľka poukázala aj na to, že zbytočné prietahy vznikli pred výskytom ochorenia COVID-19.

II.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľku (II. ÚS 32/02).

7. Konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva zvyknú mať svoje procesné komplikácie, no týka sa to predovšetkým nehnuteľnosti ako predmetu konania. To ale nie je prípad sťažovateľky, takže niet dôvod prietahy pripisovať zložitosti prípadu. Ani v správaní sťažovateľky

neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Rozhodujúci podiel na prieťahoch sa teda zjavne týka postupu súdu, ktorý nevykonal relevantný úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej od 13. novembra 2017 do 4. marca 2019, teda takmer rok a pol, a následne z dôvodu práceneschopnosti sudkyne nebol vykonaný žiaden procesný úkon od 21. novembra 2019 do 7. januára 2021, teda opätovne viac ako jeden rok. Ústavný súd považoval obdobie troch rokov nevykonávania relevantných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu za ústavne neakceptovateľnú dobu. Termín pojednávania z 13. apríla 2021 bol z dôvodu epidemiologickej situácie zrušený a zákonná sudkyňa je od októbra 2020 dosiaľ práceneschopná, a teda nie je zrejmé, kedy dôjde k akémukoľvek procesnému posunu veci, nieto k jej právoplatnému skončeniu.

8. Okolnosti, ktorými okresný súd ospravedlňuje stav veci, opodstatňujú záver, že uplatnené práva sťažovateľky týkajúce sa včasnej súdnej ochrany porušené boli. Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezabávajú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Ako už ústavný súd uviedol, účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ocitla.

9. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej ne/primeranosti sa opakovane pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, konanie a procesnú aktivitu sťažovateľa a ostatných účastníkov konania, ako i správanie príslušných orgánov verejnej moci (príslušného súdu); do úvahy treba vziať aj to, čo je pre sťažovateľku v konaní jej predmetom.

III.

10. Keďže stav nevykonávania relevantných úkonov v posudzovanej veci trvá viac ako 3 roky, (zatiaľ bez priaznivých vyhliadok na právoplatné ukončenie veci) ústavný súd deklaroval porušenie uplatnených práv a prikázal súdu konať (čl. 127 ods. 2 ústavy).

11. Sťažovateľka sa domáhala aj primeraného finančného zadosťučinenia 2 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Ústavný súd priznal sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie, nie však v navrhovanej výške, ale vo výške ktorú považoval za primeranú k predmetu sporu (sťažovateľka v konaní pred všeobecným súdom žiada vyplatiť 750 eur). Berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, najmä opakované dlhotrvajúce prieťahy za spravodlivú považoval ústavný súd finančnú satisfakciu vo výške 300 eur. Nad rámec uvedenej sumy ústavný súd podanej sťažnosti nevyhovel.

12. Sťažovateľka má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia) v sume jedenkrát 177 eur, režijný paušál v sume jedenkrát 10,62 eur a 20 % DPH spolu 225,14 eur a dva úkony v roku 2021 (podanie ústavnej sťažnosti a replika) dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál dvakrát po 10,87 eur a 20 % DPH spolu 460,89 eur. Ústavný súd priznal náhradu trov konania v žiadanej výške 306,23 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet advokáta sťažovateľky (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2021

Robert Šorl
predseda senátu